

עטרת

תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שביעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

זמן פרישה ממלאכה

ב"ב 4:06

פרשת
תולדות
♦♦♦
שנת
תשפ"ה
♦♦♦
גליון 279

הי חסיד, הי עניו...

סוף, כל מה שהי יכול לסייע לאחרים, הי עושה ממש "בשמחה", כביכול שזה מובן מאליו. וכפי שאמר לי דודינו הגאון הגדול ר' יעקב שוב שליט"א, שזה ממעלותיו "המיוחדות" של ר' מיכאל זצ"ל. ובשנים האחרונות שהוצרך לטיפול "דיאליזה" כמה פעמים בשבוע, שמח מאד על הרעיון שעלה לו "לשמוע שיעורים" עם אזניות תוך כדי הטיפול, ולא הי מפסיק באמצע לדברים אחרים. ובעת שזכה לקבור את הסבתא הרבנית הצדקנית מרת ל. וולף ע"ה, היו גשמים עצומים, עד שהתמלא הקבר במים, וטרח מאד לקבורה, קרנו פניו כשסיים את הקבורה, על "הזכות העצומה" שנפלה בחלקו.

אדם גדול ושמח במצות והי מביא רבנו ע"ז את הגמ' בברכות (דף ט' ע"ב) אמר לי רבי אלעא לעולא כי עיילת להתם, שאל שלמא דרב ברונא אחי במעמד כל החבורה, דאדם גדול הוא ושמח במצות, זימנא חדא סמך גאולה לתפלה ולא פסיק חוכא מפומיה כולי יומא. רואים שההגדרה של "אדם גדול" הוא במה ששמח במצות.

וכך אמר באחת מדרשותיו, בעצם כל יהודי, כשעושה מצוה אחת מתרי"ג מצוות, אין לשער עד כמה היה צריך הלב שלו להתמלא בשמחה על כך.

ובאמת יש אנשים גדולים שכתוב עליהם שעל כל מצוה, היתה להם שמחה עצומה ממש! על האר"ז כתוב שזכה להיות במדרגה הגדולה שלו מחמת זה שהיתה לו שמחה של מצוה, ויכולים לתאר שזו היתה שמחה אמיתית, שמחה בכל לבו! אמנם אנחנו לא במדרגה כזאת, וכן אדם שלובש ציצית מצוה כזו גדולה, ששקולה כנגד תרי"ג מצוות - האם הוא באמת מלא שמחה? הרי הוא עושה את זה בשיגרה כל יום, הוא רגיל שבא בבוקר ולובש את הטלית - את הציצית, אבל האם הוא מרגיש שמחה? לא אולי יש מישהו שכן מרגיש, אבל בודאי לא כ"כ כמו שכתוב על הגדולים, על האר"ז ז"ל, על הגאון מוילנא ועוד כאלה, שאין לשער את השמחה שלהם במצוה...

ומה שכרגיל בן אדם העושה מצוה לא מרגיש שמחה, הוא מפני שהוא לא רואה מה שקורה בשמים שע"ז בשמים יש להקב"ה כל כך הנאה מזה! וסתם בן אדם לא מרגיש את זה, אלא, צריך להיות אדם גדול מאד כדי להרגיש שמחה גדולה, וע"פ רוב, לובשים את הטלית סתם כך, "מהיכי תיתי", ושמחה ממש, שמחה אמיתית! לא מרגישים, ע"כ.

לא משבחים "חי"

ידוע שכל זמן שאדם "חי", לא שומעים עליו כ"כ שבחים.. ואחרי מות, קדושים אמור.. פתאום נפתחים שערי השבחים. ואומרים בשם הגאון הצדיק ר' ארי' לוי זצ"ל שאמר ע"ז משל, כמו עץ גדול, כל זמן שהוא עומד על מכוננו, לא יודעים את גודל ארכו, רק כאשר הוא מונח על הארץ, ניכר איזה עץ ארוך הוא. כך כל זמן שאדם חי לא ניכר גדלו, רק כאשר מונח על הרצפה.. מתחילים להכיר את גדלו.

אך לרבנו הי' הסבר שונה, וכך הי' אומר, כל זמן שאדם "חי", בגלל המדות, קשה "לפרגן", ורק אחרי שכבר איננו, "אף אחד לא מקנא בו" ומוכנים לשפוך עליו שבחים בשפע.

צנוע ונסתר..

וכך אנו רואים בימים האחרונים, אחרי סילוקו של גיסנו האדם היקר הרה"ג ר' מיכאל ארי' שטיגל זצ"ל, שכל ימיו הצביע את עצמו, בצידי דרכים, וכמוכן לא היו שומעים כ"כ את "גדלותו". ורק כעת לאחר עלותו לשמי רום, מתחילים לצוץ דרכיו ומעשיו הכבירים, אשר לא יכילהו רעיון.

וכפי שהי' פותח רבנו בהספדיו, האיך אפשר להספיד את מי "שלא מכירים". כי גם אלה שחושבים שהם הכירו את הנפטר, באמת "לא הכירוהו..."

"ש"ס מהלך"

ולמשל, סיפרו שמרן הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצוק"ל אמר לאביו הגאון ר' יוסף צבי זצ"ל, בימי "בחרותו" של הנפטר, בנך הוא "ש"ס מהלך..." מבהיל! וכל זה הי' מסתיר "כל ימיו".

וכן המכתבים שהסמיכוהו לשחיטה, גדולי פוסקי הדור מרן הגר"ש וזנר ומרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל ועוד גדולים וטובים, שהללוהו מאד "בתורתו ויראתו", החביא ביותר, עד שאפי' אחותי האלמנה הצדקנית תבלחט"א לא ידעה היכן הם.

וידוע גודל "שקידתו" ימים ולילות, [וזכרנו שהי' לו קביעות בבחרותו עם הגאון המופלג ר' אהרן יהושע צוקר זצ"ל, מהשעה "שתים עשרה עד שתים עשרה וחצי" בלילה].

וממילא ברוח, שאנחנו "רחוקים מלהכירו", אך להיפטר בלא כלום אי אפשר, לכן נראה להביא כמה נקודות שלפי ראות עיני בשר, היו יכולים לראות, והשי"ת יהי' בעזרונו.

שמחה במצות

זכינו לראות אצלו את "השמחה" המיוחדת בעשיית מצות. אם זה בכל תפילה ותפילה שזכה להתפלל ב"ציבור", ואם בחסדים בלי

פרשת בראשית - הצילה נפשי מ"שפת שקר"

בפר' השבוע אנחנו רואים את דברי יעקב אבינו אל יצחק אביו, "אנכי עשיו בכורך". וראינו משפט "נורא" בחזו"א (בקונטרס אמונה ובטחון פ"ד ד) אחרי שהרבה להוכיח שעצם "שינוי הדיבור מאמתת המדובר" בשם "שקר" יקרא כתב ז"ל ואמרו שם [סנהדרין] צ"ב א' כל המחליף בדיבורו כאילו עובד עכו"ם כתיב הכא והייתי בעיניו כמתעתע. וכתוב התם הבל המי מעשה תעתועים ומבואר דדברי יעקב אבינו ע"ה, לולא שהותרו ע"פ חוה"ק ששרתה על רבקה, היה בדבר חטא שהחמירו בו כאילו עובד עכו"ם, עכ"ל הטהור.

מבהיל! שאפילו דיבור "עדין" כזה של שקר, אנכי עשיו בכורך, וכמו שפירש"י אנכי הוא המביא לך, ועשו הוא בכורך, בכל זאת אלמלא הי' לו היתר עפ"י רוח הקודש הי' נחשב ח"ו כעובד עבודה זרה, פחד ואימה! והנה בזוהר הק' כתב שבשעה שנוכנס יעקב אבינו ליצחק, התפלל "ה' הצילה נפשי משפת שקר" מלשון רמי'. ומתפלאים מה שיך להתפלל שינצל משקר, הרי הולך בידועים לשקר.

ויש מפרשים שהתפלל הצילה "נפשי" מ"שפת" שקר, שלא ידבק בנפשנו השקר שמוציא בשפתיו [ראה שפת אמת וברכת מרדכי]. וכשהרציתי את הדברים לרבנו, אמר שזה לא כפשוטו, אלא הפשט הוא שהתפלל לפני הקב"ה, שעל אף שמוכרח לשקר כהוראת אמו בכל זאת שיזרה לומר באופן שזה "הכי פחות" שקר, כמו שאמר באמת לישנא דמשמע לתרי אפי, אנכי עשו בכורך, ששייך לפרשו כדברי רש"י הנ"ל.

לא נבהל "מקושי"

עוד זכינו לראות אצלו, שלא הי' נבהל מדברים "קשים", וגם אם לצאת להתפלל או ללכת לשיעור "תמימים כסדרן", בא אצלו בקושי רב, לא הי' גרוע מזה, וכמו כן הכל עם "החיוך המתוק והנחמי שלו..."

ובתקופה האחרונה בפרט, כאשר כל פסיעה וכל עליית מדרגה באה אצלו במאמץ גדול, עם כל זה הי' פשוט אצלו שזה מה שצריך לעשות, ולא ויתר!

וזכות הרבנית תחי' ובניו וחתיני היקרים שיחיו תעמוד להם שהי' לו לעזר גדול "במסירות גדולה" לעבודתו בקודש.

וידועים דברי הגמ' בסנהדרין (דף צ"ט): אמר רבי אלעזר כל אדם לעמל נברא שנאמר כי אדם לעמל יולד וכו'... והיינו דאמר רבא כולהו גופי דרופתקי נינהו. [פרש"י דרופתקי טרחנין כלומר כל הגופין לעמל נבראו], טוביה לדזכי דהוי דרופתקי דאורייתא. [אשריו למי שזכה והיה עמלו וטרו בתורה].

בעל יסורים "אין דומה לו"

וכידוע הי' הנפטר "בעל יסורים" גדול, שזה מהדברים הנשגבים ביותר, וראוי להביא מהדברים שאמר רבנו בהספדו על הגאון הצדיק ר' שמרי' יוסף גריינימן זצ"ל, [ולא באנו להשוות, אך את "גודל ועוצמת המעלה", נוכל ללמוד מזה].

ומתחילה הביא את הגמ' בב"מ (דף פ"ה) שהי' לר' אלעזר ב"ר שמעון בן "רבי יוסי", שנעשה "תנא". וכשנפטר רצו להכניסו למערה של ר' אלעזר ב"ר שמעון, והי' שם נחש (עכנא) שלא נתן להכניס, אמרו עכנא, פתח פומך ויכנס בן אצל אביו, ולא הועיל,

וכסבורים העם שזה גדול מזה, [דהיינו שר' אלעזר ב"ר שמעון גדול מבנו] יצתה בת קול ואמרה, לא שזה גדול מזה אלא שזה הי' "בצער מערה", וזה לא הי' בצער מערה.

ולכא' מה הענין הזה מה שלא מכניסים אפי' בן אצל אביו מפני שזה הי' בצער מערה וזה לא הי' בצער מערה, אמנם יש הלכה שאין קוברין רשע אצל צדיק. אך זה דוקא רשע אצל צדיק, אבל כל אחד מי שאינו בגדר רשע אין איסור לקברו אצל צדיק, וכ"ש צדיק אצל צדיק, האם אפשר למדוד אם זה צדיק יותר גדול או יותר קטן, אלא אפשר לקבור כל צדיק ליד צדיק. א"כ מה פתאום כאן היתה כזו טענה, והיה עכנא שלא נתן להכניס, וזה בודאי שלחו מהשמים כדי שלא יתן להכניס את ר' יוסי, מפני שזה הי' בצער מערה וזה לא הי' בצער מערה...

ואפשר לבאר כך. דאמנם מצד הדין, היות ושני אנשים שיהיו שוים ממש כמעט לא שייך, ומסתמא מבריאת העולם לא הי' נשמה ששוה עם נשמה אחרת, כי לא שייך שתי בני אדם שיהיו שוים ממש, ממילא לא שייך שהתורה תתן דין שאפשר לקבור שני אנשים יחד, רק כשהם שוים ממש...

אלא שיש כנראה איזה "מרחק מסויים" שזה יודעים ומבינים שהם "לא שייכים" אחד אצל חברו, ואם אחד רחוק מהשני "מאד" לא מתאים שיהיו ביחד, וזה בן אדם לא יכול לשפוט כי בן אדם לא יכול לתפוס, וכמו שמצינו כי לשקול את המצוות והעבירות יכול רק הקב"ה, כמו שכותב הרמב"ם בהל' תשובה, כך ג"כ לקבוע את המדה מי יכול להיות ליד השני ומי לא, זה כבר בן אדם לא יכול לקבוע, לכן ההלכה לא יכולה לומר שאחד שלא שוה לשני לא יקברו יחד. כי יהי' הרבה מאד מדרגות, מי יודע כמה מדרגות יש. וההלכה נאמרה רק שרשע אצל צדיק לא קוברים, ולא יותר מזה.

אבל הקב"ה יכול לקבוע. והוא מסבב שכשזה מצב "שלא שייך" שיהי' אצלו יחד כי המרחק מאד גדול. וכמה המרחק אנחנו לא יכולים לדעת רק הקב"ה יודע. וכשיש כזה מרחק הוא מסבב שלא יוכלו להיות אחד ליד השני.

ולכן היות ור' אלעזר ב"ר שמעון ובנו ראה הקב"ה שלא מתאים שיהיו ביחד, וכסבורים העם שזה גדול מזה, דהיינו שהמרחק הוא כ"כ גדול, שמשמים כבר מסבבים שלא יהיו אחד אצל השני. יצתה בת קול שלא זו היא הסיבה, ובאמת מצד זה הי' שייך, אע"פ שאינם שוים ממש, בכל זאת הי' מתאים שיהיו יחד, אלא שייך, כי שזה הי' "בצער מערה" וזה לא הי' בצער מערה, לכן לא שייך, כי צער מערה שוקל כ"כ, שזה עושה כזה הפרש בין אדם לאדם עד שכבר "לא שייך" שיהיו זה אצל זה, ואע"פ שהוא בן אצל אביו לא שייך. כיון שהמרחק הוא עצום!

עכ"פ רואים מהגמ' את הענין של יסורים, שהם עושים כזה מין שינוי אצל האדם, שלא שייך אפי' "בן אצל אביו" וכ"ש אדם זה, א"כ אפשר להבין כמה גדול שזה, כשבן אדם סבל יסורים כאלו גדולים ממש, שלא שייך לתאר!

והקב"ה יעזר שכל אחד מאתנו לא יהא צריך ח"ו להגיע לזה.

"אמונת חכמים"

מהדברים "הבולטים ביותר" אצל הנפטר הגדול, הוא הנושא של "אמונת חכמים" בתמימות ובשלימות, על אף גדלותו בתורה, וחכמתו וחריפותו, לא הי' מנסה להתחכם "כמלא נימא" מדבר קדשם של רבותינו ענקי הרוח זצוק"ל. החל ממך בעל הקהילות יעקב זצוק"ל

שסיפר לי בעצמו על התיעצותו עמו, וכך עם מרן בעל האבי עזרי ובעל אילת השחר זצוק"ל, ומרן שר התורה זצוק"ל שהי' דבוק בו ביותר בעשרות שנים האחרונות, וכולם העריכו את גודל יראתו, וסמכו עליו מאד, כך שגם מרן פוסק הדור הגר"ש אלישיב זצוק"ל ועוד גדולי ישראל היו מבקשים שישחט בשבילם.

כתבנו "מעט" מן האור, ותפילתנו לשוכן מעונות, שינחם וירפא, לשבר הנורא של המשפחה היקרה, הורינו הדגולים שליט"א, ואחותי הצדקנית תחי' וכל המשפחה הרחבה, והלואי שזנכה כולנו עם כל ישראל לראות בנחמת ציון וירושלים בב"א.

אשת חיל מי ימצא

צער גדול, בהילקח הרבנית הצדקנית מרת רבקה רייזא ראנד ע"ה, א"ח ליבלחט"א האדם היקר הרה"צ ר' ישראל שליט"א, זכה להיות מ"נאמני רבנו", אשר סמך עליו הרבה, בנושאים שונים ומגוונים של הכלל והפרט, מהם דברים שאין לפורטם, אך זכותו הגדולה מאד שמורה לו "בשמים".

ושמענו שפעם התבטא בפניו רבנו, ס'איז זיכער אז דו האסט אגוטע פרוי, אנישט וואסטו נישט געקנט טאן די אללע זאכניך וואס דו מאכסט, [פי' בודאי שיש לך אשה טובה, אחרת לא היית יכול לעשות את כל הדברים שאתה עושה].

זכתה ל"אם הבנים שמחה" בבנין וחתיני רבנו, ונתקיים בה ותשחק ליום אחרון.

המקום ינחם את ידינו הדגול ר' ישראל שליט"א - אין אשה מתה אלא לבעלה. ואת כל המשפחה הנפלאה, בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

"אוהבים דבריה"

שבת!!!

הגיע לאוזני שאלה שפנו למורה הוראה, על אשה שהכניסה בטעות, עוגה לתנור לאפי', "אחרי השקיעה" רח"ל, ולא שמה לב שזה כבר אחרי השקיעה, ודנו בהיתר אכילתה...

אך במחילה, "חלחלה אחזתני..." היתכן?! היכן אנחנו נמצאים? האין קורה טעות "נוראה" כזאת? וברור אצלי שאם הי' רבנו זצוק"ל שומע כזו שאלה, הי' "נפרץ מיד מעיין דמעותיו, מצער..."

הבה נחזק את "עצמנו" בקבלה החזקה שביקש רבנו, "לפרוש ממלאכה חצי שעה לפני השקיעה", ולא נגיע לשאלות "מפחידות" שכאלו.

לתרומות להפצת הגליון השבועי וכן לקבלת הגליון ניתן לפנות למס' 055-7600953 וכן בקובץ השבועי "אוצר הפרשה" או למייל לאורו נלך s31626532@gmail.com וכן ניתן להשיג את הגליון מודפס ברש"י 14 קומה ב' ליד הדלת

לתועלת הרבים ניתן להאזין לדברים על פרשת השבוע מרבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה. ע"י יבדלח"ט החברותא שליט"א כמידי עש"ק בקו אילת השחר שמספרו 0799-555-555 שלוחה 6.